

УДК 611:378.14

Свінцицька Н.Л., Шерстюк О.О., Цветкова Я.А., Солдатов О.К.**ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ СВІДОМОСТІ У МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ НА КАФЕДРІ АНАТОМІЇ ЛЮДИНИ
ВДНЗ УКРАЇНИ «УКРАЇНЬКА МЕДИЧНА СТОМАТОЛОГІЧНА АКАДЕМІЯ»**

Вищий державний навчальний заклад України «Українська медична стоматологічна академія», м. Полтава

Найважливішим завданням системи вищої освіти України є досягнення максимального розвитку здібностей та можливостей студентів і забезпечення якості підготовки фахівців на рівні міжнародних вимог. Найактуальнішою залишається виховна робота викладачів і її вплив на формування свідомості у майбутнього лікаря. Основним мірилом якості виховної роботи із студентами є чітко налаштований навчальний процес, його органічне поєднання з практичною діяльністю. Це вимагає від викладача вищого навчального медичного закладу творчого підходу та нахнення для подальшої активізації роботи студентів на практичних заняттях. Величезну роль відіграє в ньому особистість викладача.

Ключові слова: медична освіта, вищий навчальний заклад, розвиток здібностей студентів, формування професійної свідомості.

Міністерство освіти і науки України працює над програмою реформування системи вищої освіти в Україні з метою її інтеграції в систему вищої освіти країн Західної Європи [2]. Беззаперечно, це твердження стосується й системи підготовки лікарів у вітчизняних вищих медичних закладах [1,3,5]. З перших днів навчання професорсько-викладацький склад повинен прагнути досягти правильної орієнтації студентів, надати їм можливість усвідомити, що кожен із них відповідальний за себе, що медична наука – найскладніша з наук, і що тільки любов до неї та постійна старанність у навчанні забезпечать кожному з них можливість оволодіти нею [4,6].

Принциповий підхід до процесу виховання студентів з боку викладачів усіх рангів повинен стати найголовнішим правилом в житті колективів викладачів. Найактуальнішою залишається виховна робота викладачів і її вплив на формування свідомості у студента – майбутнього лікаря. Як відомо, бажаного успіху виховної роботи можна досягти лише у випадку, якщо на кафедрі буде панувати принцип, за яким викладач на кожному занятті, незалежно від того, буде це лекція чи практичне заняття, вважатиме своїм обов'язком проводити навчальний процес зі студентами як єдину навчально-виховну дію. Перш за все, це стосується високої самодисципліни викладача, заздалегідь продуманої, хронологічно розрахованої програми заняття. Тільки за цих умов студент в особі викладача вбачає доброзичливу, добропорядну, гуманну, високо інтелектуальну, інтелігентну особу, яка зацікавлена в передачі своїх знань, життєвого досвіду в такій мірі, щоб студенту забажалося брати з нього приклад, бути схожим на нього, знати стільки, скільки знає він. Авжеж, недарма А.П. Чехов, медичний працівник за фахом, висловив свою думку стосовно цього таким чином: «В людині повинно бути все прекрасним: і обличчя, і одяг, і душа, і думки». Разом з тим, навчальний процес у вищому навчальному медичному закладі не повинен перетворюватися на школярське натаскування. Останнє полягає в тому, що набуті таким пасивним способом знання є недовготривалими: їх вистачає лише на те, щоб студент зміг успішно скласти іспит. Принципово важливою є

тактика надавати максимально можливу питому вагу самостійній роботі студентів у всіх видах практичних вправ. Адже довготривалими є лише знання, що здобуті студентами активно, а саме, за рахунок особистого творчого потенціалу, котрий може включати в себе анатомічний малюнок, віршовані рядки на анатомічну тематику, ігрові методи і т.д., і що, найголовніше, надалі використовуватимуться в навчанні чи практичній діяльності. Тому кожне практичне чи то лекційне заняття повинно починатись з мотиваційного аспекту вивчення учбової теми, а викладач мати клінічний досвід і гарні ораторські здібності, завдяки яким він зможе донести до майбутніх фахівців складові найскладнішої науки – медицини. Кожне практичне заняття при цьому має закінчуватися коротким підсумковим обговоренням наслідків засвоєння цього розділу студентом і відміткою про це в журналі.

Для активації навчального процесу при вивченні дисципліни «Анатомія людини» також дієвим виявляється залучення студентів до роботи студентського науково-дослідного гуртка кафедри. На цьому рівні розкриваються таланти студентів, які, можливо, навіть не підозрюють про свої здібності. Тому найважливішим завданням перед кожним викладачем стоїть встановити та налагодити педагогічний і психологічний контакт із студентами, враховуючи індивідуальні особливості кожного. Тому доцільно звернути увагу на ситуативні, індивідуально-особистісні моменти під час використання заохочень студентів до вивчення такого фундаментального предмета як «Анатомія людини». Цієї мети можна досягти, якщо на власному прикладі мудрий викладач продемонструє завзятість та працьовитість при виконанні своїх безпосередніх обов'язків, як, наприклад, у випадку роботи над дисертацією на здобуття наукового ступеня, що є у зацікавлених майже «витвором мистецтва». Необхідно відмітити, що спостерігається підвищення зацікавленості до вивчення дисципліни «Анатомія людини» у студентів після того, як на засіданнях студентського науково-дослідного гуртка вони можуть бачити роботи своїх однокурсників, прослухати про методику виготовлення препаратів, про їх наукову, навчальну та практи-

чну цінність.

Бути чемним, витриманим, але досить вимогливим до кожного студента – це девіз викладача. Він повинен здійснюватися так, щоб заняття виховувало студента не окриком, а виявленою витримкою та ерудицією, показувало студенту, що він ще мало знає і що він врешті повинен знати стільки, скільки і його шановний викладач. Отже, основним мірилом якості виховної роботи із студентами є чітко налаштований навчальний процес, його органічне поєднання з практичною діяльністю. Величезну роль відіграє особистість викладача: як він спілкується з колегами, обслуговуючим персоналом, із студентами. Викладач не повинен забувати, що і студент із свого боку постійно оцінює його як особистість. В свою чергу, підготовка фахівців медичного та стоматологічного профілів повинна бути зорієнтованою на пріоритетні проблеми охорони здоров'я в країні та світі, на напрями вирішення цих проблем через певні реформаторські дії в медичній галузі.

Необхідно усвідомити, що виховна робота серед студентів-медиків абсолютно необхідна і що в сьогоденних умовах турбота про це лежить майже виключно на викладачах. По суті своїй навчальний процес і виховна робота є єдиною сферою впливу на світогляд студента. Коли викладач (будь-якого рангу) при виконанні своїх обов'язків постійно користується кодексом честі, ерудицією, витриманістю, але і достатньою вимогливістю до студентів, персоналу, об'єктивністю при оцінці знань і поведінки студентів, то тим самим він демонструє своїм вихованцям зразок свідомої людини.

Реферат

ФОРМИРОВАНИЕ ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО СОЗНАНИЯ У БУДУЩИХ ВРАЧЕЙ НА КАФЕДРЕ АНАТОМИИ ЧЕЛОВЕКА ВГУЗ УКРАИНЫ «УКРАИНСКАЯ МЕДИЦИНСКАЯ СТОМАТОЛОГИЧЕСКАЯ АКАДЕМИЯ»

Свиницкая Н.Л., Шерстюк О.О., Цветкова Я.А., Солдатов А.К.

Ключевые слова: медицинское образование, высшее медицинское учебное заведение, развитие способностей студентов, формирование профессионального сознания.

Достижение максимального развития способностей и возможностей студентов и обеспечение качества подготовки специалистов на уровне международных требований является самым важным заданием системы высшего образования Украины. Воспитательная работа преподавателей и ее влияние на формирование сознания у будущего врача остается самой актуальной. Основной мерой качества воспитательной работы со студентами является четко поставленный учебный процесс, его органическая связь с практической деятельностью. Это требует от преподавателя высшего учебного медицинского заведения творческого подхода и вдохновения для дальнейшей активизации работы студентов на практических занятиях. Огромную роль играет в нем личность преподавателя.

Summary

DEVELOPMENT OF PROFESSIONAL CONSCIOUSNESS OF FUTURE DOCTORS AT THE CHAIR OF HUMAN ANATOMY AT THE HIGHER STATE EDUCATIONAL ESTABLISHMENT «UKRAINIAN MEDICAL STOMATOLOGICAL ACADEMY»

Svintsitskaya N.L., Sherstiuk O.A., Tsvetkova Ya. A., Soldatov A.K.

Key words: medical education, higher educational institution, development of students' abilities, development of professional consciousness.

The most urgent task of the higher medical education system in Ukraine is to provide all the opportunities for the maximal development of students' abilities according to the latest international educational standards. Educational work and its influence on the development of consciousness in the future doctors seems to be the most important. The basic criterion for the effectiveness of educational work is exactly designed educational process, its close links with the practical activities. Therefore the teachers of a higher educational medical institution should be in search of the most proper approaches to engage students in the research work and in medical practice activity. And the personality of a teacher is still being a key figure in the education.

Заключення

Таким чином, щоб досягти максимального розвитку здібностей студентів і забезпечити якість підготовки фахівців на рівні міжнародних вимог, керівництво вищого медичного закладу зобов'язується створити всі умови, аби студент зміг, більшою мірою самостійно, у відповідних клініках поступово оволодіти обраною ним спеціальністю лікаря. Завдання професорсько-викладацького складу при цьому полягає в тому, щоб методично забезпечити оптимальні можливості для самостійного оволодіння студентом відповідним розділом медичної науки і постійно контролювати цю роботу.

Література

1. Братусь В.Д. Шляхи інтеграції медичних університетів у систему медичної освіти країн Заходу / В.Д. Братусь, П.Д. Фомін // Мистецтво лікування. – 2003. – №6. – С. 15-21.
2. Лобач Н.В. Організація та проведення самостійної роботи студентів під керівництвом викладача / Н.В. Лобач // Актуальні проблеми сучасної медицини: Вісник Української медичної стоматологічної академії. – 2006. – Т. 6. – Вип. 4 (16). – С. 171-172.
3. Пίδαєв А.В. Болонський процес в Європі. Що це таке і нужен ли он в Украине? Возможна ли интеграция медицинского образования Украины в Европейское образовательное пространство? / А.В. Пίδαєв, В.Г. Передерий. – Одесса, 2004. – 192 с.
4. Свиницкая Н.Л. Використання нетрадиційних методів навчання студентів на кафедрі анатомії людини ВДНЗ України «Українська медична стоматологічна академія» / Н.Л. Свиницкая, О.К. Солдатов // Вісник проблем біології і медицини. – 2010. – Вип. 1. – С. 215-218.
5. Свиницкая Н.Л. Досвід впровадження ігрового методу навчання студентів на кафедрі анатомії людини ВДНЗ України «Українська медична стоматологічна академія» / Н.Л. Свиницкая, О.А. Шерстюк, В.О. Рогуля // Актуальні проблеми сучасної медицини: Вісник Української медичної стоматологічної академії. – 2010. – Т. 10, Вип. 4. – С. 185-186.
6. Свиницкая Н.Л. Труднощі, що виникають при викладанні дисципліни «Анатомія людини» іноземним студентам, та шляхи їх вирішення / Н.Л. Свиницкая, О.К. Солдатов, І.М. Солдатов // Світ медицини та біології. – 2010. – №3. – С. 137-139.